

Vojno poročilo št. 949

Nove nasprotnikove izgube v Afriki

Italijansko uradno vojno poročilo št. 949 pravi:

V pušavskih predelih na jugu Libije so močni oddelki našega letalstva zadali nove znatne izgube vrstam, ki so jih napadali že prejšnje dni.

Nadaljevali so se boji v Tuniziji. Osnj oddelki so uničili 9 oklepnih voz ter dobili kakih 50 ujetnikov.

Naši naskakovalni letalski oddelki so napadali cestna križišča in središča, v zaledju. Ogenj nemške pehote je sestrelil 1 nasprotnikovo letalo.

Sovražnikova letala so znova bombardirala Sužo v Tuniziji, povzročila škodo in številne žrtve med prebivalstvom.

Angleška ladijska spremljava docela razbita

Krvave sovjetske izgube v Stalingradu in ob Donu

Uspešni nastopi nemških strmoglavcev v Severni Afriki in Tuniziji

Hitlerjev glavni stan, 31. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole posebno vojno poročilo:

Nemške podmornice so nadaljevale zasledovanje pri Azorih razbite angleške ladijske spremljave in so potopile še 4 ladje z 21.000 tonami. S tem je bilo doslej uničenih skupno 19 ladij s 106 tisoč tonami. Poleg tega so potopile naše podmornice v drugih vodah južnega in severnega Atlantika 15 ladij z 79.300 tonami. S tem je podmorniško orožje poleg včeraj javljenih uspehov poslalo zopet 19 nasprotnih ladij s 100.300 tonami na dno morja.

Hitlerjev glavni stan, 31. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na ozemlju ob Tereku so se ponesrečili močni, z oklepnimi silami podprti sovjetski napadi. Pri tem je bilo uničenih 8 sovjetskih oklepnikov.

V Stalingradu in na področju ob Donu so utrpeli sovjetske čete pri nadaljnjih svojih napadih velike krvave izgube in so izgubile 16 oklepnikov. Po uspešnih nemških protinapadih je bilo zaplenjenega več težkega in lahkega orožja in so bili zajeti ujetniki. Napadi nemških letalskih skupin kakor tudi italijanskih, romunskih in madžarskih bojnih letal so prizadejali Sovjetom velike človeške izgube ter znatne izgube oklepnega in težkega orožja.

Madžarske čete so uničile v napadalnih nastopih večje število sovjetskih utrdbe z njihovimi posadkami.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča so bili posamezni sovjetski napadi odbiti. Nemški napadalni oddelki so vdrlji v sovjetske črte in so razbili več bojnih postojank.

Jugovzhodno od Ilmskega jezera so se zrušili nadaljnji sovjetski napadi, podprti z oklepniki, topništvom in bojnim letalstvom. 13 sovjetskih oklepnikov je bilo uničenih.

Ob Volkovu in pred Leningradom so nemški napadalni oddelki in oddelki španske prostovoljske divizije uničili več sovjetskih utrdbe. Nemška brza letala in oddelki lovskih letal so v nizkih poletih razbili sovjetske prevoze.

Bojna letala so pred Ribiškim polotokom na Severnem ledenem morju s presenetljivim napadom potopila nasprotnega minolovca. Nočni napadi bojnih in strmoglavnih letal so povzročili velike požare v pristaniških napravah Murmanska in na kolodvorskem področju Kandalakše.

V severni Afriki so nemški strmoglavci uspešno napadli zavezniške čete na pohodu.

V Tuniziji samo krajevni bojni nastopi. Nasprotnik je utrpel zaradi napadov strmoglavcev in bojnih letal v nizkih poletih velike izgube prevoznih sredstev.

Dne 29. decembra zvečer je nekaj britanskih letal vrlo nekaj rušilnih bomb na zahodno Nemčijo. Povzročena je bila manjša škoda na poslopih.

Nemška lahka bojna letala so v Rokavskem prelivu potopila eno stražno ladjo in so podnevi napadla za vojno važne cilje nekega pristaniškega mesta ob južni angleški obali. V letalskih bitkah sta bili pri tem sestreljeni 2 angleška letala.

Berlin, 31. decembra. s. Nemško vrhovno poveljstvo je sporočilo nemškemu poročevalnemu uradu, da se je tudi včeraj v bojih na vzhodnem bojišču izkazal zagrižen odpor nemških in zavezniških čet. Med Volgo in Donom so bili zavrnjeni sovjetski napadi, ki so tod nastopali z oklepniki. Nemški oddelki bojnih letal so kar naprej posegali v uspešne boje proti sovjetskim oklepnim silam in topništvu. 11 oklepnikov, 16 topov in več kot 150 motornih vozil je bilo uničenih. Druga nemška letala so se spustila na neko skladišče streliva, ki je zletelo v zrak. Na mnogih krajih v velikem Donovem kolenu so sovjetski napadi trajali do pozne noči, a so se spričo zagrizene obrambe nemških postojank izjalovili. Šest sovjetskih oklepnikov je obležalo na bojišču. Tudi drugi oddelki sovjetskih oklepnih sil so utrpeli prav hude izgube. Našli so še 26 oklepnih vozil, ki so jih razdejale bombe nemških strmoglavcev. Neke skupine nemških bojnih letal so z bombami presenetile tri sovjetske čete na pohodu, jih docela razkropile in jim prizadejale zelo krvave izgube. Italijanski lovci, ki so spremljali bombnike, so sestrelili 5 ruskih letal.

Na nekem drugem odseku vzhodnega bojišča

Ameriška oklepnica nasedla

Buenos Aires, 30. dec. AS. Iz neke izjave severnoameriškega mornariškega min. Knoxa se je izvedelo, da je v začetku vojne neka ameriška oklepnica zšla na noko na zemljevidu neznanomovano pečino in nasedla.

Italijanski bojavniki prisegajo zvestobo Duceju in zmagi

Rim, 31. dec. s. Duce je v Beneški palači sprejel člane državnega vodstva bojavnikov. Predsednik Hamilkar Rossi je Duceju poročal o delu združenja v osrednji organizaciji in drugod. Posebno je pojasnjeval pobude za pomoč bojavnikom, ki so pod orožjem ter njihovim rodbinam. Pri tej priliki je Duceju izročil razne vrednotnice in prispevke, s čimer je zbirka bojavnikov po organizaciji dosegla skupni znesek 18.019.790 lir. — Poročal je dalje o delu narodnega sveta na včerašnji seji, katere se je udeležil tudi tajnik stranke, nato pa je Duceju izročil naslednjo resolucijo:

Državni svet narodnega bojavnikega združenja, ki se je vpriču tajnika stranke ter zastopnikov oboroženih sil sešel v Rimu, pozdravlja z vdano gorečnostjo v Kralju in Cesarju vzvišeno podobo domovine in Duceja cer njeno odločno voljo do življenja in vzpona. Dviga zastave tisoč in tisoč odsekov na domačem ozemlju in v tujini v

spoštljivo počaščenje sinovom Italije, ki na bojiščih žrtvujejo svoje življenje v zagonu zadnje odločitve. V drhtečem in ljubečem bojevniskem tovarštvu pozdravlja vojščake na kopnem, na morju in v zraku, ki pišejo strani junaštva in vere, obnavljajoč in množec svetle krasote vojaške zgodovine italijanskega plemena. Za svoje moralne člane smatra in pozdravlja mesta, zadeta po divjaskem nasprotnikovem sovraštvu ter zahteva povračilo za tisto, kar pomenijo ta mesta po svojem zgodovinskem ugledu in po nenadomestljivi ceni svojih spomenikov. Izraža ponos bojavnikov nad tem, da so v enotni fronti združeni z vsem italijanskim ljudstvom, ki ga je fašistovska etika usposobila za najhujše preskušnje, združeni z njim v železni volji do zmage ter brezprimerljivem ponosu nad žrtvami, ki jih vojna zahteva. Izreka prepričanje, da bodo bojavniki iz vseh vojn nadaljevali s kar najbolj gorečim in delovnim tovarštvom do junajših vojakov in njihovih rodbin ter ga še poživili, zlasti v prizadevanju, da bi po koncu te ogromne vojne tvorci nove zmage izvedli vse ukrepe, ki jih plemenito in vztrajno daje Duce drugemu za drugim, da bi poplačal žrtve in hramost. Nalaga vsem tovarišem dolžnost, naj kar najspešneje pomagajo z vero, z disciplino in z delom, da bi odločni sklep, doseči kar najmočnejšo zmago, lahko triumfalno nad vsako dejansko težavo in vsako nasprotno voljo, da bi v čim popolnejši meri zmagala socialna pravičnost, kakor jo zahteva revolucija črnih srca.

Duce je izrekel živo zadovoljstvo nad predsednikovim poročilom ter izrazil najpriskrčnejše simpatije do vseh bojavnikov in visoko pohvalo za sodelovanje, ki v duhu razumevanja in v gorečnosti docela ustreza najvišjim zahtevam naroda v vojni. Odobril je načrt za zidavo Doma zmage

v Rimu, ki mu ga je dal v pregled odbor. Dom naj poudarja oboženo vero italijanskega naroda. Na koncu je Duce pohvalil voditelja združenja za delo ter dal navodila za bodoče delo.

Kratek pregled vojnih dogodkov v preteklem letu

Berlin, 31. dec. s. Vojaški strokovnjak DNBja podaja pregled vojnih dogodkov v preteklem letu in poudarja pomen prispevka, ki sta ga v borbi za Sredozemsko morje dala italijanska mornarica in letalstvo, ki obvladujeta velik del tega morja. Ko govori o borbi proti Veliki Britaniji, postavlja strokovnjak trditve, da se je spremenila taktika uporabe nemškega letalstva proti Veliki Britaniji. Treba je poudariti, da vidijo nemški vojaški krogi v sedanjih bombnih napadih na britanska gospodarska in industrijska središča le predigro. Članek se končuje z ugotovitvijo, da se bistvena črta bojišča na vzhodu še vedno začena pri Petsamu, teče naprej po železniški progi od Murmanska do Ladoškega jezera, potem gre do Leningrada, od tod na Kalinin, Voronež in Stalingrad in se končuje na severnem pobočju Kavkaza.

Primerjava uspehov nemških podmornic

München, 31. dec. s. List »Münchener Neueste Nachrichten« se bavi s poslednjim vojnim poročilom nemškega vrhovnega poveljstva, ki govori o potopitvi 15 angleških ladij s skupno 85 tisoč tonami, ter posebej poudarja, da mesec december zelo hudo ovira delovanje podmornic. Zato je treba novi uspeh toliko bolj tehtno oceniti. Tudi za trgovsko plovbo so v tem času velike zapreke, tako da pride do velikih zakasnitve. Včasih morajo ladje ostati v lukah kar cele tedne. Decembra lanskega leta so nemške podmornice potopile za 115.700 ton ladjevja, januarja nato pa še za 368.000 ton.

Decembra leta 1942 pa je bilo potopljenih 300 tisoč ton: uspeh je torej zelo zadovoljiv.

Neurejen položaj v francoskem Maroku

Tanger, 31. dec. s. V bivšem francoskem Maroku je notranji položaj še vedno meglen in takšen, da povzroča angleško-ameriškim zasedbenim oblastem hude skrbi. Prispelo je poročilo, da je bila v Oramu policijska ura določena na 10. ura in da traja do 7. ure jutraj. Domačini so z nejevoljo sprejeli ta ukrep, kajti z vrsto drugih podobnih omejitev in varnostnih ukrepov, jim jemlje potrebno svobodo in jim preprečuje, da bi se naprej živeli v svojem slogu. Prav tako povzročajo ti ukrepi veliko škodo gospodarstvu. Poročajo tudi, da je bilo v raznih maroških krajih prijetih mnogo domaćinov, ki niso hoteli izročiti orožja zasedbenim oblastem. Več teh prijetih je bilo že obsojenih na daljše zaporne kazni.

Občutki ameriških vojakov v Indiji

Rim, 31. decembra. s. Dopisnik ameriškega lista »New York Times« popisuje življenje ameriškega vojaka v Indiji in pravi med drugim: »Vojaki iz Severne Amerike so srečni, da se jim je ponudila prilika videti Indijo, še bolj srečni pa bodo, ko bodo Indijo zapustili. Znano je, da pripominja omenjeni list, da se za zmago najboljšje borijo tisti vojaki, ki si želijo miru. Zda si severnoameriški vojak žele, da se vojna konča čimprej in da bi se potem lahko vrnil v Ameriko.«

Henderson umrl

Lisbona, 30. dec. AS. Umrl je sir Neville Henderson, bivši delovni minister in bivši angleški poslanik v Berlinu pred sedanjo vojno.

Vesti 31. decembra

Japonski pomorski pionirji so dvignili na površino plavajočo 11.000 tonsko popravilnico za ladje, ki so jo Amerikanci aprila potopili v luki Mariveles na filipinskem polotoku Bataan.

Ker ameriške ladjedelnice v Portlandu v 18 mesecih niso izdelale več kakor 8 ladij vrste »Liberty«, so oblasti uvedle preiskavo proti ladjedelnicam. V pogodbi je bilo določeno, da bodo ladjedelnice v tem času izdelale 48 ladij.

Zaradi boljše oskrbe Pariza pripravljajo oblasti načrt, po katerem bodo izselili iz mesta približno milijon prebivalcev. Predvsem bodo izseljeni iz mesta oni, ki niso zaposleni in njihovo bivanje ni nujno potrebno.

Ameriški mornariški minister Knox je izjavil, da je v začetku vojne neka ameriška oklepnica zadela ob nako, na zemljevidu neznanomovano pečino, in nasedla.

Angleško mornariško ministrstvo poroča, da je med vdorom v francosko severno Afriko bil potopljen pobiralec min »Algeriane«. Pri potopitvi je našlo smrt 9 častnikov in 75 moških posadke.

Nemški poročevalski urad javlja, da so Sovjeti predvčeršnjim izgubili 58 letal, od tega 57 v spopadih.

Znaki kažejo, da sovjetska ofenziva ob Donu popušča

Budimpešta, 31. dec. s. Poročila z vzhodnega bojišča povedo, da se zmagovito uresničujejo protiučrepi, ki jih je odredilo nemško vrhovno poveljstvo. Nasprotnik, tako poudarjajo v madžarskih vojaških krogih, še naprej napada nemške in zavezniške postojanke na donskem bojišču in ima pri tem krvave izgube. Nemške, italijanske in zavezniške čete so na tem odseku zavrnile močne sovjetske napade in poglone nasprotnika na njegove izhodiščne postojanke. Sovjeti so ponovili taktične poteze lanskega leta, ki so jih veljale ogromne žrtve. Nemške in zavezniške postojanke napadajo namreč v velikih množicah. Ogenj topništva in nemškega težkega orožja seje med njimi grozo in smrt. V vrstah sovjetske vojske se kažejo znaki, da sovjetska

ofenziva ob Donu že popušča. Madžarske čete so z ognjevitimi nastopi napadle močno utrjene nasprotnikove postojanke in jih po ostrih bojih tudi zavzele. Naskakovalni oddelki so zavzeli številne nasprotnikove utrdbe in ujeli posadke. Zajeli so tudi veliko količino orožja in streliva. Dalje poudarjajo tudi učinkovito nastopanje letalstva, ki s svojimi slednimi posegi zmagovito sodeluje pri obrambnih bojih na donskem bojišču. Italijanski in madžarski lovci so skupaj z nemškimi oddelki zadnje dni bombardirali prometna sredstva, avtomobile in sovjetska oklepnega vozila. Zavezniški lovci so preprečili poskuse sovjetskega letalstva, ki je hotelo preleteti prizorišče bojev.

Najnovejša »Dokazila o nasprotnikovih bedastočah«

Rim, 31. decembra. s. Včerašnja »Dokazila o nasprotnikovih bedastočah« poročajo:

London: Jeruzalemski dopisnik »Daily Herald« govori o nepretrganem dotoku beguncev iz Nemčije in Italije na Hrvaško. Ljudi, ki so jih izselili iz bombardiranih krajev, pošiljajo v Zagreb. Urejena je bila posebna komisija, ki naj skrbi za streho Italijanom. Komisija zaseda sobe po vseh močnejših stanovanjih. Zapovedano je bilo, naj Nemci in Italijani ne spravljajo pod streho v iste hiše, ker je prišlo med njimi večkrat do hudih prepiranj. Dotok beguncev in njihovo vedenje sta Hrvatje zelo vznemirila.

London: »Daily Telegraph« prinaša v dopisu iz Carigrada poročilo o grški gverilji, zaradi katere so italijanske vojske izgubile iz poglavitnih mest, kjer so dozdaj bili.

London: »Daily Herald« prinaša pod naslovom »Šeststo albanskih partizanov je ponoči zasedlo Tirano«, naslednji dopis iz Jeruzalema: »Tirana,

prestolnica Albanije, je bila celo noč zasedena po albanskih partizanih, ki so premagali vse močnejše ovire ter se jim je posrečilo vdreti v mesto. Za ta nastop je bilo izbranih samo šeststo ljudi. Razdelili so se v skupine ter so po kratkem boju pobili vse straže okoli mesta. Potem so si z bliskovito naglico odprli pot skozi utrjene črte. V notranjstvi mesta so začeli streljati na vse strani in Italijani so mislili, da je napadalec na tisoče. Med Italijani se je razširila izredna zmešnjava. Vsi vojaki, ki so bili po cestah, so se naglo vrnili v vojašnice. Ko so partizani brez boja prišli v sredo mesta, so našli vse ceste zapuščene. Sele ko je vzšlo sonce, so italijanski vojaki zapustili vojašnice ter se vrnili v mesto, a niso mogli dobiti niti enega partizana, pač pa se je vse prebivalstvo zbralo po cestah, da je bralo na tisoče letakov, ki so jih partizani nalepili ponoči povsod. V teh letakih je bilo govora o angleškem napadu v Egiptu in o uspehu osne armade.«

Angleži in smrt admirala Darlana

Rim, 31. dec. s. V radijskem prenosu za Severno Ameriko, v katerem je podal razlago trenutnih zanimivosti, je Vernot Bartlett dejal med drugim: Začel bom to razlago z nekaj besedami o Darlanu, čeprav bom najbrž indiskreten. Ne verjamem, da bi vi ne poznali odgovora angleškega državljan na smrt admirala Darlana. Nam Angležem ne ugajajo umorjeni, četudi so vojaškega značaja. Nedvomno, da je treba Darlanovo žaložnoro smatrati kot rešitev stanja, ki ni smelo dolgo trajati.

Določila o ženitvi ameriških vojakov z Angležinjami

Rim, 31. dec. s. Vrhovno poveljstvo ameriške vojske je izdalo odlok za vojske Združenih držav, ki bi se radi poročili z Angležinjami. Vsak vojak, pravi ta pravilnik, ki bi se rad oženil z Angležinjo, mora o tem vsaj dva meseca prej obvestiti pristojne oblasti, zapomniti pa si mora dobro, da njegova poroka z Angležinjo ne pomeni zanj kakšne posebne pravice in mu tudi ne daje pravice, da bi živel drugače, kakor pa žive neporočeni vojaki. Jasno je v tem pravilniku tudi povedano, da žene ne bodo smele spremljati svojih mož, če bi bili ti premešeni kam drugam. Čeprav jim zakon daje pravico, da ne bodo prišete v število, ki se sme iz Anglije preseliti v Ameriko, se žena — Angležinja, ki je poročena s severnoameriškim vojakom, ne bo mogla podati takoj po poroki v Ameriko. Vsi tisti ameriški vojaki, ki bi se poročili brez dovoljenja poveljnika, bodo prišli pred vojno sodišče.

Danski zemljelovci so ugotovili, da skrivajo tla v njihovi domovini obilne petrolejske vrelce, ki bi jih bilo lahko izkoriščati.

Novoletna dnevna zapoved romunskega kralja vojski

Bukarešta, 31. dec. s. Za novo leto je kralj Mihael izdal navdušeno dnevno zapoved romunske vojski. V njej ji izraža hvalečnost romunskega naroda za junaštvo, ki ga je pokazala in ki vsemu svetu dokazuje visoke vrline romunskega naroda. »Naj novo leto, končuje vladar zapoved, »krona naše žrtve in naj prinese priznanje svetih pravic našega naroda, ki ni hotel vojne in ki je znal in še zna srdito braniti svojo osvobodeno zemljo.«

Škofova beseda za Novo leto

V Gospodu ljubljani verniki!

Za Božič in Novo leto Vam pošiljam blagoslov in pozdrav z željo, da bi Bog čas trpljenja človeštva skrajšal.

Mnoge muči vprašanje: Od kod in čemu to težko trpljenje človeštva? — Vzrok trpljenja ni v Bogu, ampak v človeku! Bog je dal svoje zapovedi, po katerih si more človek na zemlji napraviti božji red, ki je edini vsestransko primeren za človeka, vsem enako koristen in zmožen ohranjati trajno pravičen mir ter narode, ki so vsi ustvarjeni, da služijo istemu Bogu, povezati z vezjo pravičnosti in ljubezni v eno družino božjo. Človek pa je božji red zavrgel in si postavil svojega v nasprotju z božjimi zapovedmi.

Cerkev je svarila stotletja že, a ljudje niso poslušali besede resnice iz božjega razodetja, verjeli pa so varljivim geslom krivih prerokov in iskali mimo Boga in njegovih zapovedi trdnije temelje za boljše in lepše življenje na svetu — in našli sedanje gorje.

Bog je človeku pustil svobodo, ni posegel čudežno vmes, da bi zabranil naravni razvoj, kakršnega si je človek zamislil — in tako je grešno početje človeka dozorlo v sedanje nesreče.

Bog zdaj pripušča, da tepejo človeštvo njegovi lastni grehi. Čemu? Da bi nas šibe, ki smo si jih z nezvestostjo do Boga sami spleli, zopet obrnile k Bogu, da bi vsi in vsak spoznal, da ni na pravi poti, uvidel svojo krivdo, jo popravil, se vrnil k Očetu in mu odslej zvesteje služil — in v tem našel svoje življenje pravi smisel in najgloblji namen.

Skušajmo razumeti, kaj Bog namerava, ko dopušča, da nas po zakonu železne doslednosti tepe bič naših lastnih pregreh, pa bomo znali trpljenje obrniti sebi v zveličavno pokoro. S tem bomo zadostili za krivde in grehe, ki so v svetu rodili nered in borbe. Trpljenje moramo uporabiti, da se v njem očistimo in vsak dan bolj posvetimo. Če kdo nedolžen trpi, daruj to pokoro v zadoščenje za krivde drugih, ki sami ne zadoščujejo, pa bo nezastuženo trpljenje njemu samemu v večje zaslužje in popolnejše posvečenje.

V adventu leta 1942.

Med trpljenjem se razcveta marljiva in vedno pripravljena ljubezen do bližnjega, ljubezen, ki pomaga, kjer more, ki blaži bolečine, omiljuje trpljenje, sočustvuje z vsemi žalostnimi in jokajočimi, s tem pa razdvojen srca zbližuje in pomoč božjo priteguje. V tej ljubezni skušamo storiti vse, kar je v danih razmerah mogoče, da bi vse iz trpljenja rešili ali ga jim vsaj olajšali, predvsem tistim, ki trpijo brez lastne krivde.

Iz trpljenja se naše misli obračajo k Bogu, dobremu in usmiljenemu. Čim hujše so preizkušnje, tem gorečnejše naj so naše molitve: Drži nas, Gospod, da nas obup ne zlomi, daj nam milost, da vztrajamo v Tvoji volji; naj nas bridkosti ne ločijo od Tebe, temveč nas skesane in spreobrnjene vodijo k Tebi, kakor izgubljenega sina. Prosimo ga z vsem zaupanjem, naj skrajša dneve trpljenja in privede ljudi zopet v svoj božji red, kjer bo »božji mir, ki vsak razum presega, varoval vašo srečo in vaše misli« (Fil 4, 7).

V tej molitvi se iz skupnega trpljenja, telesnega in duševnega, združimo v eno samo molitveno družino pod varstvom božje in naše Matere Marije, ki je obljubila rešitev, če se spreobrnemo, nehajmo Boga žaliti in se njenemu brezmežnemu Sreču posvetimo.

Z božjo pomočjo bomo to skupno posvetitev opravili v prihodnjem maju. Da bo posvetitev uspešna in učinkovita za vse naše življenje, se hočemo na njo temeljito pripraviti. Priprava naša bodi v tem, da bomo od januarja do maja 1943 skupno opravljali pobožnost peterskih prvih sobot brezmežnemu Sreču Marijinemu v zadoščenje za kletve in nevladnost, s katerimi se tudi med nami žali. Vsa podrobna navodila bodo tako objavljena, da bodo vsakomur dostopna.

Pravlepo Vas vabim, da se pridružite tej pobožnosti in jo opravite z namenom zadoštevati materinskemu Sreču Marijinemu. Ta sklep bodi vaše novoletno darilo Materi Mariji. Nobena mati otroškega daru ne zavrne in ne pozabi. Tudi Marija ga ne bo. Brezmežno Sreče Marijino bo naše rešenje!

† Gregorij Rožman, škof ljubljanski.

Za slovo starega leta — sneg

Ljubljana, 31. decembra.

Že od šefanovega naprejš so vsak dan na lahno naletavale snežinke, kakor da bi bile poslance z neba ogledati si zemljo, da-li je pripravljena za belo odejo. Včeraj že zgodaj v jutro pa so se začele vsipati na zemljo drobne, suhe in goste snežinke. Celj dan pozno v noč je močno мело. In davi smo dobili za slovo od starega leta prav debelo snežno odejo, ki meri do 30 cm. Tega snega se je v prvi vrsti razveselil kmetovalec, kajti pod tako odejo se bo zemlja, kakor se izražamo, dobro spočila. Bili so nekateri črnogledi ljudje, ki so že v decembru, ko so vladali lepi in sončni dnevi, napovedovali, da bo prihodnje leto slabša letina. So pa tudi ljudje, ki so prepričani, da nam bo tudi prihodnje leto prineslo na polju marsikaj dobrega. To leto smo z belo odejo začeli, ko je januarja in februarja vladala prav huda zima, in končali z belo odejo. »Beli božiči, zeleni velikonočni prazniki«, pravijo stari ljudje. Letos bodo velikonočni prazniki pač lepo zeleni, saj bo poprej že zeleni Jurij prijahal v deželo.

V letu 1942 je bilo po vremenskih zapisih 152 deževnih dni in 837,5 mm dežja, mnogo pod letnim povprečnikom, ki je bil na podlagi vremenskih opazovanj od l. 1881 do 1915 izračunan na 1440 mm. Lani pa je bilo 164 deževnih dni in 351 mm dežja, predlanskim 150 deževnih dni in 1318,5 mm dežja. Leto 1942 je bilo v zadnjih 20 letih eno najbolj suhih let.

Izšla je nova knjiga
„SLOVENČEVE KNJIŽNICE“

Dom med goricami

dela mladega nadarjenega pisatelja
JOŽA KRIVCA

Je to pesem slovenskih gor, naših
Haloz, tistega dela slovenske zemlje,
ki do sedaj še ni imela svojega izra-
zitega pisatelja. Knjigo je opremil in
ilustriral akad. slikar France Mihelič.

Kupite to lepo knjigo, ki bo tudi najlepše
novoletno darilo!
Dobite jo po vseh knjigarnah in trafikah!

Silvestrovo bo praznovala mariborska krajevna skupina v dvorani Heimabunda. Na sporedu bodo pisane točke, smeh in zabava.

Premestitve in namestitve uradnih strankinih funkcionarjev

II. okraj: S 4 decembrom je prevzel začasno posle tajnika PNF na Planini fašist Freschini Ilario, tajnik Fašija na Vinici.

III. okraj: Z istim dnem je bil imenovan za tajnika PNF v Loškem potoku namesto sedanjega tajnika fašista Asnaghija Enrica fašist Mandrini Teresio.

S 17 decembrom je bil razrešen dolžnosti tajnika Zveze bojovniških fašijev v Ribnici fašist Buda Mario, ki je dodeljen Zvezi fašijev. Za njegovega namestnika v Ribnici je imenovan fašist Asnaghi Enrico. Za tajnika v Videm-Dobropolju je imenovan fašist Vergelloni Enzo. Njegov prednik Domenella Bruno je prišel za orožje.

IV. okraj: Fašist Matteligi Mario, ki je bil tajnik Zveze bojovniških fašijev v Trebnjem, je prišel za orožje.

V. okraj: Pri Zvezi bojovniških fašijev v Črnomlju je bil namesto fašista Martinija Giuseppe imenovan za tajnika fašist Govoni Carlo.

Darilo Prestovoljni protikomunistični milici

Prestovoljni protikomunistični milici v Loškem potoku je podaril nek lesni trgovec 50 kub. metrov drv. Na tem mestu se mu izreka javna zahvala!

Dodeljevanje soli na nakaznice

Visoki komisar odreja:

Čl. 1. Nabava kuhinjske soli za kuho in hrano bo odslej na osebno živilsko nakaznico, ki velja tudi za druga živila. Mesečni osebni delež je določen na 60 kkg.

Čl. 2. Sol, potrebna za živila v družinah samih.

Čl. 2. Večje količine soli, ki bi jih potrebovale družine, dobijo interesi, če vložijo prošnjo na občini. Ta bo, ko bo napravila potrebne poizvedbe, izdala nakaznico, katero bo potrdila finančna straža, če pa te ni, pa poveljstvo Kr. karabinjerjev, odnosno poveljstvo vojaške posadke.

Čl. 3. Nabava kuhinjske soli za javne ustanove, peke, živilske industrije bo omogočena na isti način kakor predvideva čl. 2. Prav tako se bodo oskrbovali s soljo razni zavodi (verski, vzgojni, zdravstveni), če bi potrebo po soli presegale delež iz živilskih nakaznic tistih, ki žive v skupnem gospodinjstvu.

Čl. 4. Prošnje, omenjene v čl. 2. in 3. morajo obsegati: a) ime in priimek prosilca, njegovo stanovanje; b) zakaj namerava porabiti naproseno sol; c) potrebno količino soli. Če bi bila zahtevana količina soli večja od tiste, ki jo more prosilec porabiti v enem mesecu, bo občina izdala več mesečnih bonov, na katere bo mogoče nabaviti sol samo za mesec, ki bo označen na bonu.

Čl. 5. Oskrba Oboroženih Sil bo izvršena na podlagi predložitve za to namenjene prošnje, potrjene od pristojnih poveljstev.

Čl. 6. Kršitelji te odredbe bodo kaznovani, če njihov prestop ne bo hujšega značaja po odredbi 26. januarja 1942-XX z zaporom do dveh mesecev in z globo do 5000 lir.

Srečno novo leto

želi vsem naročnikom in prijateljem
»SLOVENSKI DOM«

Novo leto je tudi prvi petek v januarju, dan zadoščevanja presv. Sreču Jezusovemu. Sobota 2. januarja pa je prva sobota obhajanja velike zadostilne pobožnosti Marjinega Sreču.

Naj bi vsi Slovenci začeli novo leto v imenu teh dveh velikih Znamenj in Zavečnikov!

S štaierskega

† Župnik in duh. svetnik Lavrenčič, doma iz Središča, je umrl v Varaždinu. Naj počiva v miru!

Imenovanje. Inž. Herman Glaninger, po rodu Mariborčan in višji gradbeni svetnik, je bil s Hitlerjevimi dekretom imenovan za železniškega ravnatelja v Halleu ob Sali.

Novi grobovi. V Mariboru je umrla železničarjeva vdova Jožefa Krošljeva v starosti 80 let. — Na Radvanjski testu je umrl železničarjev sin Herman Verdnik. — V St. Jurju ob Ščavnici je umrla 73 letna posestnica Marije Klemenčičeva-Kajbičeva.

Poroka. V Celju sta se poročila Evgen Kainer, nekdanji stotnik pri celjskem 87. polku, in gospa Roza Zamparuttijska, lastnica znane zajtrkovalnice v Kolodvorski ulici.

Čl. 7. Odredba stopi v veljavo 1. januarja 1943-XXI.

Razdeljevanje soli

Prehranjevalni zavod Visokega komisarja objavlja:

Začeni s 1. januarjem 1943 bodo prejeli vsi potrošniki mesečno 600 gr soli na osebo pri svojem običajnem dobavitelju ali pa v prodajah soli in tobaka. V mesecu januarju bodo sol lahko nabavili na odrezek »B« navadne živilske nakaznice za januar, ki ga prejmejo vsi potrošniki.

Da odredba, ki ureja razdeljevanje soli, ni bila dana iz potrebe ali zaradi premajhnih razpoložljivih količin, bodo razumeli vsi.

Ni bilo pomanjkanje soli, ki je dovedlo do racioniranja te tako važne življenjske potrebščine. Racioniranje je bilo uvedeno zato, da se prepreči, da bi sol, namenjena slovenskemu ljudstvu, bila odtegnjena rednim potrošnikom zato, da bi se z njo zalagale komunistične tolpe.

To je torej le odredba v korist javnega reda, ki jo ljudstvo samo ne bo le razumelo, ampak tudi skušalo podpirati z disciplino in v lastnem interesu. Odrejene količine soli na posazemnika so zadostne, tako da bodo široki sloji ljudstva preskrbljeni, prav tako bo tudi preskrbljena industrija in bo mogoče ustreči kakršnim koli potrebam, četudi bi bile izjemnega značaja.

CINEMA — UNION — KINO

LUX FILM

Presenta
Produzione

LA PIU' FAMOSA

VICENDA ROMANTICA

VELIKA

PUSTOLOVŠČINA

MALOMBRA

Dal romanzo di

Antonio Fogazzaro

Da romanzo

Antonija Fogazzaro

Isa Miranda
Andrea Checchi
Irasema Dilian
Gualtiero Tumiati

Regia di

Režija

Mario Soldati

Prodotti chimici sintetici - Preparati biologici - Specialità medicinali - Prodotti d'uso radiologico - Soluzioni sterili per iniezioni - Prodotti chimici puri per laboratori scientifici, per cliniche e per uso analitico - Prodotti chimici d'uso industriale

Sintetici kemični proizvodi - Biološki preparati - Zdravila specialitete - Proizvodi za radiologijo - Sterilizirane spojine za injekcije - Kemično čisti proizvodi za znanstvene laboratorije, klinike in analize - Kemični proizvodi za uporabo v industriji

CARLO ERBA S.A. MILANO

Dva nedolžna, ki sta posila ljubezni in usmiljenja, pa sta dobila kroglo... Končan Franc in njegova sestra Marija iz Bratnjeve pri St. Joštu nad Vrhniko, ki so ju partizani ubili, ko sta v potu svojega obraza obdelovala domačo grudo. Spominimo se na božič, praznik ljubezni, tudi niti in tisočev, ki so bili deležni njune usode.

ČAROVNIČNA NOČ

TOMAŽIČ · BERÁNEK

17.

Končno sta čarovnika vendarle morala priznati hčerki, da ima sicer prav, a kar tako brez dela ali kazni pa tudi ne pojde:

»Grofiču bova naložila troje težkih del, in če vse tri zgotovi in izvrši, potem naj živi: če jih pa ne bi mogel zgotoviti, zgubi glavo!

Hčerka je bila s tem zadovoljna in je odšla iz koč, kjer sta čarovnika takoj nato sedla in premišljevala in tuhtala, kakšno delo bi nru naložila, da ga grofič ne bi mogel zgotoviti.

18.

Čarovnika premišljujeta in premišljujeta vso noč in šele proti jutru sta se odločila: z leseno sekuro mora spremeniti pragozd v cvetočo njivo.

In res, ko se je iz zarje naredilo prelepo jutro, zbudila grofiča in čarovnik popelje dečka v sredino divjega pragozda, kjer se ustavi in mu veli:

»Z ženo, se reče, z največjo čarovnico devete dežele sva sinoči sklenila, naložiti ti težko delo; če ga izgotoviš, boš živel, če ne, pa izgubiš glavo!»

Ljubljana

Koledar

Danes, četrtek, 31. decembra; Silvester.
Petek, 1. januarja: Novo leto, obrezovanje gošpodov.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.
Non venite a ritirare le tessere annonarie nel Mestni dom, perché la sezione dell'ufficio alimentazione sarà trasferita al palazzo Bata, dove le tessere potranno essere ritirate lunedì 4. gennaio. Avvertiamo che dal 4. gennaio in poi l'ufficio per l'alimentazione svolgerà il suo lavoro nel palazzo Bata, 10 piano, Via 3 maggio.

Ne hodite v soboto po živilske nakaznice v Mestni dom, ker se kartotečni odsek mestnega preiskovalnega urada seli v palačo Bata, kjer bodo upravičenci že v ponedeljek 4. januarja lahko dobili svoje nakaznice. Opozorjamo torej, da bo vse poslovanje z živilskimi nakaznicami od 4. januarja dalje v 1. nadstropju palače Bata na Ulici 3. maja.

»Trije kralji« je naslov božični legendi v treh zgodbah, ki jo bo uprizoril »Rokodelski oder« v božičnem času, 1. jan., 6. jan. ob pol 5 popoldne. Osrednja misel: boj slabega z dobrim in zmaga dobrega. Poosebljeno zlo: Grege, Jurce in Tinača se spremenijo v dobroto v božični noči, ko srečajo na poti koledovanja sv. Družino. Boljša stran njihovega erca se močno oglasi. Božjemu Detetu podarijo vse, kar so s težavo priberali. Odpušeni so jim grehi. Očiščeni in z božjo milostjo podprti prejmejo drug za drugim plačilo.

Živo apno dobijo tudi člani Sadržarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I na podlagi članske izkaznice pri g. Gabrovšku, Rožna dolina, cesta XVII-1.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Četrtek, 31. decembra ob 16.30: »Ples v Irnovem« Izven.

Petek, 1. januarja ob 15: »Deseti brat«. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Opera:

Četrtek, 31. decembra ob 16: »Slepa miš«. Opeteta. Izven.

Petek, 1. januarja ob 16: »Seviljski brivci«. Izven.

Partizani so doživeli na Škocijanu drugi poraz

O prvi uspešni obrambi vaške straže na Škocijanu pri Turjaku, kjer so fantje junaško odbili partizanski napad, smo že poročali. Sedaj je prišlo že drugo poročilo o novem klavrnem, pesjanskem napadu na to postojanko, kjer so partizani spet doživeli strašen poraz. V borbi je padlo več partizanov. Obramba je bila tako silovita in uspešna, da je bila med napadajočimi partizani pravcata zmešnjava. Poveljnik je kričal in rjovel »naprej!«, »naprej!«, toda fantje so razločno slišali vzdihne ranjencev, kletvine in kvante, med njimi klice partizanskih deklin »naprej! paljba!«. Napadajoče partizane so namreč tokrat presenetili od zadaj dobropoljski fantje in jih obstreljevali z Malih Lipljen. Partizani so tako zmedeno begali, da niti grožnja komandanta samega, ki je vpil »nazaj, juriš, kam bežite, hudiči!« ni pomagala in ni nič zalegla. Poveljnik je začel streljati na lastne ljudi, toda vse to ni odleglo in partizanska drha se je kar valila v največjem neredu proti Medvedici, s seboj pa vleka svoje lovričke zmage, po njihovi izjavi 10 mrtvih in dvakrat toliko ranjenih. Od fantov ni bil niti eden ranjen ali ubit.

Med borbo so se izven partizanskega obročja odigravale razne dogodbe. Tako so nad vasjo Zabukovje partizani prijeli neko dekle, ki so jo strazile dve partizanki in 1 partizan. Ker le ni hotelo biti zmage, so eno izmed njiju začele ob-

hajati zle slutnje. V tem trenutku je že prihitel partizanski kurir, ves spehan, bled in upadel. kričal: »Tovarišice! Bežite! Umik!«. Kako čudovito so bile tovarišice disciplinirane ob tem povelju, kajti pobegnile so, da le rešijo sebi življenje. Sledil je »strategičen umik«.

Pri Grudnovih na Sloki so taborile hrabre partizanke »tovarišice«. Staro Grudnovo mater, ki je bila edina še doma, so držale na klopi ob peči vso noč in ves dan. Pri tem pa ji tudi pridigale: »Mati, veste, zakaj je tako hudo na svetu? Ker je toliko greha! Da, da, če bi bili ljudje drugačni, bi bil kmalu mir.« Ko so šle h kosilu, so pred jedjo molile dva očenaša: očenaša za božjo pomoč in varstvo, drugega pa za duše v vica. Med molitvijo so se posmehljivo spogledovale in smejale. Čelo molitev naj krije njihove zločine!

Na Gradežu so imeli ambulanco. Samo od tód so odvlekli 5 mrtvih, dalje enega brez noge, drugemu pa so lezla čreva iz trebuha. V Škocijanu je nek ranjenec strahovito klical na pomoč. In pomoč je prišla: prišel je njegov tovariš in mu pognal kroglo v glavo. Potem so ga odnesli... V partizanih naglici niso mogli odnesti izpred šole ubitega političnega komisarja.

Škocijan, Lipljane in Gradež so sedaj očisti in partizanska golazen bo izginila tudi s Sloke gore in iz Mokrc, kjer imajo še zatocišče.

Življenje in smrt v ljubljanskih župnijah

Ljubljana, 31. decembra.

Suhoparne številke iz zaključnih letnih statistik so v marsičem merilo življenja. Zato je prav, če na kratko prelistamo tudi letos matične knjige ljubljanskih župnijskih uradov in po tej statistiki po možnosti sodimo o življenju v našem mestu. Ti podatki nam sicer ne morejo podati dovolj jasne slike za vse mesto, pač pa nam lahko odkrijejo značilnosti mestnih predelov oziroma ljubljanskih župnij.

Pričeli bomo pri naši prvi ljubljanski in najstarejši župniji v Ljubljani — šentpetrski fari. Ta župnija šteje približno 20.000 vernikov. Iz matične knjige lahko ugotovimo, da je življenjska bilanca v tej župniji zelo ugodna. Število rojstev je bilo sorazmerno visoko (599, lani 411). V župniji je umrlo 299 ljudi. V šentpetrsko župnijo spada tudi bolnišnica, ki vodi tudi svoje knjige. V porodnišnici se je rodilo 181 šentpetrskih župljanov, med njimi 85 fantov in 96 deklic. V sanatorijih se je rodilo 213 otrok, med njimi 121 dečkov in 92 deklic. Od teh otrok spada v druge župnije 175 otrok. Župnijski urad vodi tudi evidenco o smrti v Slajmerjevem domu, Leonišču in v sanatoriju Emoni. Šentpetrskih župljanov je umrlo letos 299, od teh 54 v sanatorijih, 15 v bolnišnici za zdravljenje raka in dva v Dečjem domu.

Starostna doba župljanov je precej visoka. V starosti od 60 do 70 let je umrlo 61 župljanov, v starosti od 70 do 80 let 62, v starosti od 80 do 90 celo 45 in v starosti od 90 do 100 let 7 oseb. Najstarejša umrla je bila 95letna Marija Rogar, trgovčeva žena.

Letos je bilo manj porok. V šentpetrski župniji je dalo slovo samskemu stanu 155 parov (lani 257). Najstarejši ženin je bil star 63 let, najmlajša nevesta pa 17 let, najstarejši nevesti pa je bilo 50 let.

Že lani smo ugotovili, da porodnišnica ni več tako prenapolnjena, kakor je bila včasih, ko so v njo zatekale žene iz mnogo večjega območja. To se seveda očituje tudi v bolnišnični krstni knjigi. Letos se je rodilo v porodnišnici okrog 1400 otrok, in sicer do 29. decembra 1386. Lani je znašalo število rojstev v porodnišnici 1610, a predlanskim še 1964. Prejšnje čase so imeli v porodnišnici na dan po 2 do 3 rojstva. — Manj vpisov je tudi v mrliški knjigi. V nji zapisujejo umrle tudi iz hiralnice, bolnišnice za duševne bolezni in otroške bolnišnice. Letos je bilo vpisanih 790 umrlih, več kakor lani, ko jih je umrlo 775. Predlanskim so pa v mrliško knjigo vpisali 844 umrlih.

Tudi življenjska bilanca frančiškanske župnije je letos dovolj ugodna. Število rojstev pre-

sega število smrti, kar je treba naglasiti za to menda v življenjski bilanci Ljubljane razen stolne župnije najbolj pasivno župnijo. Letos se je rodilo 67 dečkov in 59 deklic, skupaj torej 126. Lani je bila bilanca mnogo manj ugodna, saj se je rodilo le 87 otrok, kar je izredno malo za župnijo, ki šteje okrog 16.000 župljanov. Lansko leto je celo osem župljanov več umrlo kakor pa se jih je rodilo. Letošnje leto je umrlo 117 župljanov, med njimi 62 v območju župnije, 55 pa zunaj. Lani je pa umrlo 93 prebivalcev frančiškanske župnije. Bistvenih sprememb torej ni, le da število rojstev presega število smrti. Frančiškanska cerkev slovi, da se v nji ljudje radi poročajo tudi iz drugih župnij. Lani je bilo 123 domačih porok, iz drugih župnij pa 17, a 11 parov se je slo poročil drugam. Tudi tu je bilo lani precej več porok, 134 domačih in 315 vseh (predlanskim 282). Letos je bila najmlajša nevesta 17 let stara, najstarejša 52, najmlajši ženin je bil 18 leten, najstarejši je pa dočakal že 63 let.

Pooblastila za nakazilo špirlita

Tvrdke, ki so vložile prošnje za izdajo pooblastila za nakup špirlita, se pozivajo, da se zgledajo v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25/II, nadstr. med uradnimi urami od pol 9 do 15 in od 15 do pol 18 v svrhu prevzema pooblastila.

Med. univ. dr. ALOJZ BOH

zdravnik za živčne bolezni

je otvoril privatno ordinacijo

v Tobačni ulici 14. - Ordinira od 2-4.

Rokodelski oder. Novo leto, 1. januarja ob pol 5: »Trije kralji«. — Nedelja, 3. januarja ob pol 5: »Trije kralji«. — Sreda, 6. januarja ob 3: »Trije kralji«. Predprodaja vstopnic bo na dan predstave dopoldne od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrarškova 12-1.

Zahtevajte povsod naš list!

Il mio bambino è a letto con l'influenza ... Moj otrok je zbolel za influenco ...

In vendita in tutte le farmacie
Dobri se v vsaki lekarni

E' INUTILE SOFFRIRE!
ZAKAJ BI TRPELI!

Le così dette forme influenzali comprendono, accanto alla vera influenza, quel complesso di malattie invernali rappresentate da tosse, febbre, faringiti, tracheiti, bronchiti.

In tutti i casi da raffreddamento è rimedio sovrano la **„RODINA“**

Tako zvane oblike influenze obsegajo, poleg resnične influenze, še množico zimskih oboleti, kakor so kašelj, mrzlica, uvelja grla in sapnika, bronhitis.

Proti vsem beleznim prehlada Vam pomaga

RODINA

Contro il raffreddore e le forme influenzali
Zoper prehlad in oblike influenze

A. DENNERY:

DVE SIROTI

47

»Smrklja«, je zakričala zlobnica na deklico in jo porinila na stopnice. »Ne kaj časa ne boš dobila nič jesti. To je zdravilo, da te bomo odvadili upornosti.«

Jakob se je vsedel na mizo in se zamislil v nakano, ki jo je bil zasnoval. Treba bo zlomiti dekletov odpor, toda ne z lakoto, kakor je rekla mati, temveč...

»Vedite, mama, ko bom jaz prišel do pravega razpoloženja, bo slavček moral siloma peti.«

Frochardova je ob tem predlogu pobesila oči, da je Petra zabeležilo pri srcu. »Toda, kako moreš...« je začel brusati.

»Tiho bodi, budala, to je moja stvar! Ko bom pri polni moči, ne bo dekle imelo nobenega povoda več, da bi pripovedovalo raznim Petrom in Pavlom, kdo smo in kaj delamo.«

»Dobro, moj kerub«, je vzkliknila starka, ki je razumela sinovo namero.

»Cel oče! Ta tvoj predlog mi ugaja!«

Medtem ko je Jakob odhajal, je Frochardova potegnila izpod ležišča steklenico žganja in začela izplakovati ginenost, katero ji je vzbudil njen ljubljeneec, ki je povedal, da bo postal »mož« slepe deklice.

Ze je posrkala doberšen del... ginenosti, ko so se zaslišali udarci po vratih. Starka je zmedena vtaknila steklenico pod elamnjajo.

»Tako«, je zaklicala, potem pa se previdno približala vratom in dvignila zapah.

Pred njo je stala neka deklica.

XII.

»Kaj bi radi?« je osorno vprašala starka.

»Stanuje tukaj gospa Frochard?«

Henrika, ki je stopila v vežo, se je zgrozila, ko se je ozrla naokrog.

»Iščem neko deklico, za katero so mi rekli, da se nahaja pri vdovi Frochard.«

Starko je zaskrbelo. To je bila torej sestra. Ah, da bi se vsaj vrnil Jakob! Začela je lovavo igrati in se zlagala.

»Motite se! Jaz sem Eufemija Brochard, pa nimam nobenega dekleta pri sebi.«

Henrika je nekaj hipov motrila starkino obleko. Čeprav je bila zamazana in odrgnjena, pa je vendar prepoznala nekaj kosov, ki so bili Luizina last. Zakričala je in potegnila starki šal z vratu.

»Oho, kaj se pa drznete?! To je moj!«

»Lažete! Tale šal sem jaz podarila svoji sestri in tisto ruto, ki jo imate na glavi, sem obšla jaz. Vi ste tista Frochardova, ki beračite po cestah in vlačite s seboj slepe deklice, da mora peti. To mi je povedal zdravnik!«

Ko je beračica uvidela, da se deklica ne da uplašiti, je spremenila svoj stopopek. Povzela je jokajoč glas, kakor je z njim po navadi prosjčila, in dejala:

»Imate prav. Toda, ko sem zagledala, sem bila tako zmedena, da se vam nisem upala povedati resnico... Torej, resnično sem pred nekaj meseci pobrala neko deklico na cesti, jo hranila in oskrbovala, toda dva dni sta že minila, odkar je deklica dejala: »Ne bom več pela« in je...»

»Umrla?!« je kriknila Henrika.

Frochardova je pobesila glavo, deklica pa je kriknila s presunljivim glasom in se, koba,

nezavestno zgrudilo na tla.

Starka se je počeljala za ušesi. Krašen domček! Da bi bil vsaj Jakob zdrav.

Domislila se je, da bi bilo dobro iti ponj. Skočila je po stopnicah do izbe, zaklenila vrata, nato zaklenila tudi vežna vrata in stopila na ulico.

Komaj se je hrup polegel, so začela škripati vrata izbe. Slepa deklica se je po navodilih Petra, ki je dobro poznal ključavnico tega izhoda, poskušala odpreti. Po več poskusih se ji je posrečilo odkleniti. Tipajoč okrog sebe se je privlekla do pritičja.

Stopila je naravnost proti vratom, toda bila so zaklenjena. Tedaj se je epomnila Petra, ki ji je bil povedal, da se ključ nahaja pod elamnjajo, in šla ga je iskati ter se pripravila na odhod. Toda zašla je in nenadoma ob nekaj začela. Pripognila se je in z roko se je dotaknila ledeno mrzle tuje roke.

Luiza je kriknila. Nekdo je storil zločin!

Sirota se je spustila na kolena in z rokama potegnila preko obraza osebe, ki je ležala na tleh, in ugotovila, da je ženska.

»Gospa, gospa!«

Tisti hip pa so se vrata odprla in pojavila se je Frochardova v družbi ja-

S kletvijo se je Jakob vrgel med deklici, odrinil slepe deklice in ga izročil materi, ki ga je surovo pahnila proti stopnicam.

Henrika je polagoma prihajala k sebi in že na pol odprla oči, toda ropot, ki ga je povzročila starka ob svojem vstopu, jo je popolnoma predrnil.

Pogledala je okrog sebe in takoj so njene oči obvisle na deklici, ki jo je starka gnala po stopnicah.

»Luiza!« je zakričala.

Slepa deklica se je ob tem kliku zdrnila, ker je spoznala glas svoje sestre. S skrajnimi napori se je odrgala iz trdega starkinega prijemla, planila po stopnicah in padla sestri v naročje.

Peter je prav tedaj vstopil in videl ta prizor. Razumel ga je, kakor je razumel tudi brata, ki mu ves potek te dogodivščine ni bil nič kaj povseči. Ko je Henrika začela vtiči sestri proti vratom, da bi z njo vred pobegnili iz te strašne hiše, se je Jakob postavil pred vrata, prekril rok in besen dejal:

»Iz te hiše ne bosta odšli! Nočem, da bi odpeljali slepe deklice. Ona je moja!«

Po teh besedah so resnično sledila dejanja. Z naglim prijemom je iztrgal Luizo iz sestrih rok in jo začel stiskati. Toda Peter je tisti trenutek napel vse sile in z nadčloveško silo osvobodil Luizo iz bratovih rok.

Plemenito pismo italijanske matere, ko ji je na afriškem bojišču padel sin

Francesca Lamanuzzi, italijanska izseljenka, ki zdaj živi v kolonijalni naselbini Breviglieri v Libiji, je poslala zveznemu tajniku v Tripolisu čudovito pismo, ki pač lahko služi za vzor plemenitosti. Napisala ga je, ko je zvedela, da ji je sin padel nekje na afriškem bojišču in se glasi takole:

»Velika nesreča je zadela te dni našo družino. Moj sin Jakob, star komaj 21 let, je padel na afriškem bojišču pri izpolnjevanju svoje dolžnosti. Bil je tako dober, ta moj sinko,

in lahko si predstavljate, kako bridko je zadela vso našo družino žalostna novica, da je padel, še zlasti pa, kako je pretresla moje materinsko srce. Toliko sem trpela in še trpim! Vendar pa sem v svoji žalosti ponosna, da sem dal sina domovini. Ponosna sem, da sem s svojo krvjo prispevala k veličini in moči lepe Italije. Naj Bog blagoslovi z mojo žrtvijo žrtve vseh italijanskih mater in naj kmalu podeli naši dragi domovini zmagovalni mir!« — Francesca Carofani, por. Lamanuzzi.

Drage so umetnine na pariški javni dražbi

»Umetnina za 580.000 frankov je za današnje čase tako rekoč zastoj!«

Kako malo zaupanja imajo Francozi v svoj denar, pač lepo dokazuje, da kar noro nakupovanje umetniških del, katerih cene so dosegle naravnost astronomske vsote. O tem poročajo zanimive stvari agencija »La Correspondence« iz Rima. Med drugim piše:

Na javni dražbi je bila v znani pariški hiši »Salle Drouot« pred nedavnim prodana Cezannejeva slika z naslovom »Arška dolina z goro Saint-Victoire« za pet milijonov frankov. Tej lepi vsoti je treba potem prišteti še 15% takso. Sliko so postavili na prodaj za poldrug milijon frankov, a že po petih minutah je nekdo ponudil zanjeto pet milijonov. Degasovo sliko pod geslom »Toileta po kopeli« so na

isti dražbi prodali za 850.000 frankov, drugo, pod geslom »Ženska pri česanju«, za poldrug milijon, neko tretjo, pod geslom »Česanje po kopeli« za milijon 300.000 frankov, četrto sliko, istega mojstra, pa kar za 2 milijona 220.000 frankov. Corotovo »Pokrajino« je nekdo kupil za 1 milijon 200.000 frankov. Daumierov »Lastni portret« za milijon 320.000, Pissarrojevo »Pot srca« za milijon 600.000 in neko skromno Bonnardovo »Vazo z rožami« za 700.000 frankov. Neko Rodinovo kiparsko delo, ki predstavlja »Večno pomladi« pa so prodali za 580.000 frankov. »To je malenkost za sedanje čase, takorekoč zastoj!« je na tisti javni dražbi vzkliknil, ko je ponudil to umetnino.

Začetki in razvoj radiofonije na evropskem jugovzhodu

Prvi so bili v tem oziru Madžari in Romuni, zadnji pa Grki

Balkan je tisti del Evrope, — piše poročevalec »CE« z Dunaja — kjer se je radiofonija najpozneje uveljavila. Glede Grčije lahko rečemo, da se je načrtna radijska oddaja začela šele leta 1938. Vse do tedaj je bilo v Grčiji, ki je imela 6,5 milijona prebivalcev, le 5000 radijskih poslušalcev. Poslušali pa so zlasti radijske prenose iz Barija v grščini.

Od tedaj pa, ko se je Grčija odločila splesti lastno omrežje radijskih oddajnih postaj, čeprav skromno, se je število radijskih poslušalcev občutno dvignilo. Tako je bilo leta 1940 že okrog 55.000 radijskih naročnikov in je prišlo povprečno na vsakih tisoč prebivalcev 7,6 sprejemnih aparatov. Od leta 1939 do 1940 je število radijskih poslušalcev poskočilo za več kot 30 odstotkov.

Med vsemi balkanskimi državami je bila Romunija prva, ki je začela graditi radijske oddajne postaje. Leta 1928 je bila ustanovljena posebna »Družba za radijski prenos«, naslednje leto pa se je že oglašila radijska postaja v Bukarešti. Leta 1935 so uredili v bližini Kronstadta 150 kilowatno oddajno postajo, ki jo še danes lahko smatramo za najmočnejšo radijsko postajo na vsem Balkanu. V Romuniji je bilo leta 1940 približno 320.000 radijskih poslušalcev, kar je približno 16 radijskih naročnikov na vsakih tisoč ljudi. Za Madžarsko je Romunija tista dežela, kjer na vsem Balkanu največ ljudi posluša radio.

Na Madžarskem so se radijske oddaje začele že leta 1925, nekaj let prej pa so tam prenašali razne koncerte in druge prireditve po telefonu. Budimpeštanska radijska oddajna postaja je danes ena najbolj znanih v vsej Evropi in je stara prijateljica prvih ljubiteljev radia. Poleti 1940 je bilo na Madžarskem 540.000 radijskih poslušalcev, in tako zavzema Madžarska v tem oziru prvo mesto med vsemi jugovzhodnimi evropskimi državami.

Mnogo radijskih postaj na Balkanu je uredilo podjetje »Telefunk«. Dobavila je potrebne stvari na primer za postaje v Atenah, Sofiji in ponekod drugod. Pred nedavnim je dobila naročila za dobavo potrebnih naprav za radijske postaje v Belgradu in v Zagrebu. Zagrebška postaja se je prvič oglašila leta 1926, torej pred šestnajstimi leti, belgrajska pa šele tri leta pozneje.

Malo znano je dejstvo, — končuje svoja izvajanja omenjeni dunajski dopisnik — da je bila belgrajska radijska družba skoraj povsem v rokah angleških denarnih mogotcev. V celoti je bivša Jugoslavija razpolagala s tremi radijskimi oddajnimi postajami in je do leta 1940 število radijskih naročnikov naraslo na 160.000, ali 10 naročnikov na vsakih tisoč prebivalcev.

Bolgarski radio je začel s svojimi oddajami šele pred šestimi leti, leta 1936. V začetku leta 1940 je bilo na Bolgarskem kljub temu že okrog 60.000 radijskih naročnikov (9,3 na tisoč ljudi). Vse potrebne stvari za veliko sofijsko postajo so, kakor rečeno, dobavili Nemci.

Z žico šivajo rana

Iz Stockholmske poročajo, da so švedski zdravniki pred nedavnim začeli uporabljati pri operacijah bolnikov, to se pravi pri šivanju ran, tanko kovinasto žico, ki ne zarjavi. Takšnega »kovinastega sukanc« se baje poslužujejo z velikim uspehom. V zvezi s tem bi bilo morda zanimivo omeniti, da je že leta 620, torej že pred 322 leti nek zdravnik priporočal za takšne kirurške operacije kovinasto nit.

Mož, ki z golo roko razbija granitno skalo na drobne kose

Švedi so znani po svoji izredno visoki postavi in po močno razvitem mišičevju. Zato tudi ni prav preveč čudno, če se je prav na Švedskem rodil mož, ki danes velja za najmočnejšega na svetu. Pravi, da je to 28-letni Nils Nilsson, po poklicu kovač, a je pred nedavnim vzel slovo od svojega nakovala in težkega kovaškega kladiva in si izbral drug, donosnejši poklic. Nastopati je namreč začel po raznih varietetih na južnem Švedskem in tudi na Danskem.

Pri enem svojih zadnjih nastopov je pred številnim občinstvom, ki je kar strmelo vanj, nosil po odru na svojih močnih plečih težko mizo, na kateri je sedelo nič manj ko osemnajst ljudi. Vsi ti ljudje so skupaj tehtali 1.884 kg, torej precej dobro poldrugo tona.

Čudovito moč pa ima ta šved tudi v svojih rokah. Z golimi pestmi je pred začudenim občinstvom razbijał na drobne kose granitno skalo. To mu je šlo celo dosti bolje od rok, kakor pa če bi mlatil tisto granitno skalo s težkim kladivom. V hipu je potem raztrgal tudi štirideset igralnih kart skupaj.

Kaj bi bilo, če bi pse in mačke iztrebili?

Ljudje, ki nimajo prav nobenega srca in tudi ne možganov — piše nekdo iz Pariza — se na vso moč zavzemajo, da bi iztrebili vse pse in vse mačke samo zato, da bi na ta način ljudem ostalo več živil v teh »racionalnih« časih. Čeprav — piše dalje tisti Parižan —

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

167.

Tedaj pa je tišino nepričakovano pretrgalo rjovenje. Ligi je vztrepetala, Vinicij pa je vstal in rekel:

»Levi rjovejo v svojih zverinjakih. Igre so blizu, zato so vsi brlogi polni. Ne boj se, draga! Pojdiva!«

Stopila sta proti hiši, toda za njima je odmevalo vedno močnejše rjovenje. Prvemu kriku je odgovoril drugi, tretji, deseti, dokler ni rjovenje zajelo vsega mesta ter z grozo in mračno slutnjo polnilo srca prestrašenim ljudem...

168.

Če je bil v Rimu zaradi izvajanja oblasti cesarju potreben Tigelin, je ob morju, kjer so se vdajali samo uživanju in umetnosti, imel pri cesarju prvo besedo izobraženi, uglašeni, duhoviti in ostroumni Petronij. Petronij je nad njim — na Tigelinovo silno jezo — dobival vedno več oblasti. Držnil si je do cesarja toliko, da se je pogosto zdelo, da se igra z življenjem.

Lepega dne je cesar dvorjanom prebral odlomek svoje nove pesnitve o Troji. Hvalili so jo na vsa usta, le Petronij, na čigar sodbo je cesar čakal, je dejal:

»Slabi stih, vredni, da zgorijo!«

Vsem je zastal dih in prepričani so bili, da je Petronij zaigral glavo. Petronij pa je na cesarjevo vprašanje, kaj je v stihih slabega, stopil k Neronu, rekoč:

»Ti stih bi bili dobri za Ovida, Vergila ali Homerja, ne pa zato, ki si večji od njih. A polenil si se, namesto da bi nam dal kaj boljšega. Lahko bi nam ustvaril delo, kakor ga svet še ni videl!«

dnevni obrok za pse, še manj pa za mačko nikakor ne bi zadostoval, da bi si utišel glad kak otrok, vendar bi bila škoda, ki bi nastala zaradi iztrebljenja psov in mačk, teh velikih človeških prijateljev, naravnost ogromna. Tisto malenkost hrane, ki bi jo s tem prihranili, bi požrle škodljive živali, kaor na primer miši, podgane in vrabci in kosi, ki bi se prav zato, ker ne bi bilo mačk, silno razmnožili. Da, požrle bi te škodljive živali še dokaj več kakor pa psi in mačke. Navadno že samo zato te škodljive živali ne delajo svojih gnezd in ne valijo mladičev, ker čutijo, da je neke v bližini kakšna mačka ali pes. Zato bo pač dosti pametneje — končuje dobrosrčni Parižan — če pustimo pse in mačke lepo pri miru, ker človeku dokaj več koristijo, kakor pa mu s tem, da jih je tudi treba hraniti, škodijo.

Sportni drobiž

31. t. m. bi se morala v Rimu pomeriti za italijansko boksarsko prvenstvo v welter kategoriji Egisto Peire in Michele Palermo. Peire pa se je pri treningu poškodoval nekaj na nogi, tako da ne bo mogel priti na borbo.

Kakor poročajo švedski listi, se bosta v Göteborgu 22. januarja pomerila med seboj Olle Tandberg in pa Italijan Lazzari.

Od 5. do 7. marca 1943 se bodo pomerili med vrvmi najboljši rokoborci Madžarske, Italije in Nemčije. Borbe bodo v Budimpešti. Drugo srečanje bo v enem izmed italijanskih mest, tretje pa v enem izmed nemških.

Berlinsko hokejsko moštvo Rot-Weiss pa je gostovalo za praznike v Budimpešti proti mestnemu predstavnstvu in ga odpravilo s 5:3.

HUDIČEV GEORGE SAND
(LA MARE AUDIBLE) - Poslovenil K. N.
♥♥♥♥♥♥♥♥♥♥ BAJAR

VIII.
Navzlic mrazu.

Marička se ni zmenila za nepričakovane otrokove besede. Videla je v njih samo izraz otrokove ljubezni. Skrbno ga je zavila, naložila dračja na ogenj in ker megla, ki je počivala nad bližnjim bazarjem, nikakor ni kazala, da se bo razpršila, je svetlovala Germain, naj se spravi k ognju in naj zaspi.

»Saj vidim, da se vas že loteva spanec,« mu je rekla. »Umolknil si je v gledate v žerjavico, kakor je strmel vanjo pravkar vaš sinček. Dajte, spite, bom že čula nad otrokom in nad vami.«

»Ti boš spala, ne jaz,« je odgovoril kmet, »in jaz bom čuval obo, Nikoli me ni manj imelo, da bi spal. Petdeset misli se mi podi po glavi.«

»Petdeset! To je veliko!« je reklo dekle nekoliko porogljivo. »Koliko je ljudi, ki bi bili veseli, ko bi imeli vsaj eno!«

»Prav, če nisem zmoten, da bi jih imel petdeset, imam pa vsaj eno, ki me že celo uro ne izpusti.«

»Povedala vam bom, katera je tista misel, in tudi one po-prejšnje vam lahko povem.«

»I, no, prav, povej, če uganem, Marija. Kar sama mi jo povej, veselilo me bo.«

»Pred eno uro vam je bilo na mami, da bi jedli... in zdaj mislite na to, da bi spali.«

»Marija, res sem samo hlevar, ampak ti me imaš za vola. Porednica, si in že vidim, da nočeš govoriti z menoj. Le spi, le, to bo bolje, ko da obiraš človeka, ki je vse kaj drugega ko vesel.«

»Če hočete, da se pomenkujete, pa se dajva,« je reklo dekle in napol leglo k otroku, naslonivši glavo na sedlo. »Na najboljši poti ste, da se hočete trapati s svojo bridkosti, Germain, pa pri tem ne kažete dosti moškega poguma. Kaj naj bi jaz rekla, če bi se ne upirala boljše svoji lastni žalosti?«

»Saj, gotovo, in ravno to mi hodj na mar, revica! Živela boš daleč od svojih ljudi, v neprijazni pokrajini, polni goljav in močvirij, kjer te bo popadala jesenska mrzlica, kjer ovce nič kaj pridne ne uspevajo, ker je pastirici zmeraj hudo, če bi rada dobro storila, nazadnje pa sredi med tujimi ljudmi, ki ti bodo morebiti dobri, pa te ne bodo cenili, kolikor veljaš. Lej, zaradi tega mi je huje pri sreju nego bi ti mogel povedati, in ima me, da bi te odpeljal nazaj k tvoji materi, namesto da greva v Fourche.«

»Dober marenj je to, ampak brez razsodnosti, ubogi Germain. Ne vdajajte se slabosti, če vam je kdo prijeten. Namesto da mi pripovedujete, kako žalostna je moja usoda, bi mi morali rajši naslikati, kako lepo mi utegne biti, kakor ste mi pravili med malico pri Rebeki.«

»Kaj hočeš! Takrat se mi je zdelo tako, zdaj se mi dozdeva drugače. Bolje bo zato, da si najdeš noč.«

»To vendar ne gre, Germain, saj sem vam rekla, da ne. In če ne gre, pač na to ne mislim.«

»Če bi se pa le našel kateri? Če bi mi hotela povedati, kakšnega si želiš, bi se morebiti katerega domislil.«

»Domisliti še ni isto kakor dobiti. Jaz si ničesar ne domišljam, ker je tako ali tako zaman.«

»Pa menda ne misliš, da bi si dobila bogatega?«

»Nak, gotovo, da ne, ko sem pa revna kakor Job.«

»Če bi pa bil po tvoji volji, bi ti bilo gotovo všeč, da bi imela lepo hišo, dobro jedajo in pijačo, lepe obleke in bi živila v vrli družini, ki bi ti omogočila, da bi podpirala svojo mater?«

»Oh, to pa že! Edina moja želja je, da bi lahko podpirala svojo mater.«

»In če bi se kaj takega našlo, pa bi mož ne bil ravno v cvetu let, ali bi se ga dosti otepala?«